

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Mortificatione tentationes vinci. Cap. 9.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

Nam. 23.
21.

peccatorum, ac vitiorum iustissimi desertores, qui ea, quæ Dei voluntati contradicunt, deserimus, & abnegationis gladio perimimus. Congruetque nobis illa populo Israelitico data laudatio: Non est idolum in Iacob, nec videtur simulachrum in Israel. Dominus Deus eius cum eo est, & clangor victoriæ regis in illo. Iam in anima, quæ aduersus suas concupiscentias mortificatione pugnavit: nullum idolum, id est, nullum vitium erectum est, iam superbia, præsumptio, ambitio, inanis gloria, iracundia, impudicitia, voracitas, & reliqua monstra prostrata sunt. Iam Dominus eam, velut templum sibi gratissimum virtutibus decoratum, inhabitat, & clangore tubæ, id est, donis, quæ perfectis virtutis dari solent, victoriam, quam de hostibus reportavit, apertè notificat. Cuius victoriæ laus in ipsum redundet auctorem, Dominum nostrum Iesum Christum, cui sit gloria & imperium in omnia sæcula sæculorum. Amen.

Mortificatione tentationes vinci.

CAPVT IX.

ALIVD bonum, & quidem cum maximis conferendum, mortificatione consequimur, quod nimirum eà omnes tentationes vincimus, & hostes animæ superamus. Et sine mortificatione, qua resistimus suadenti nobis iniqua, & nolumus pravæ suggestioni consentire, nulla potest esse victoria. Id verò comparatione temporalis belli, cui spiritualia bella sunt similia, satis patenter enuncitur. Omnia enim bella, quæ in aliquam rempublicam suscitantur, duo tantum agnoscunturbationis exordia: aut enim ab aliquo hoste, ac inimico reipublicæ, aut ab aliquo amico, qui sibi in ipsi, & suo regi deficit, vt à filio ipsius regis, vel alio ciue proveniunt. Hi ex aliqua causa vel à regno data, vel à seipsum quæ sita & accepta, solent bella mouere; nec alia possunt belli inueniri principia; hæc verò duo facile possunt firmari ex sacrarum litterarum historia. Nam bellum ab hoste susceptum fuit illud, quod suscitavit Benadad rex Syriæ aduersus regnum Israel, quando coacto exercitu suo ascendit, & obsedit Samariam. Illud etiam quod gessit Sennacherib rex Assyriorum aduersus regnum Iudæ, cum ascendit ad vniuersas ciuitates Iudæ munitas, & cepit eas. Bellum autem à ciue deficiente in initum fuit illud, quod cepit Ieroboam primus rex Israel, quando cum decem tribubus excussit iugum durissimum regis Roboam, & eisdem decem tribubus impetrauit. Et multo magis illud ab Absalone susceptum; cum aduersus Dauidem patrem insurrexit, eumque domo cedere, & in fugam se dare coegit. Ita omnis tentatio, quæ bellum quoddam est, non corporale, sed spirituale, non quod corpus, sed quod mentem inuadat, & ad aliquod peccatum impellat, aut ab hostibus, aut amicis inferitur. Illa tentatio ab hoste provenit, quæ à diabolo per se ipsum, vel per suos administratos, ad malum instigante procedit. Illa verò ab amico intentata est, quam sensus, & appetitiones nostræ ad malum procliuës excusant. Caro enim nostra, quæ sensum, & appetitum peccata suadentem continet, licet nunc inimica sit, tamen prius amica erat & sociata animæ, si homo à suo creatore non desciuisset, & in statu innocentie perdurasset. Badem ergo debet esse ratio tentationis vincendi, quæ modus & causa est bella temporalia, & visibilia superandi. Nam eodem modo superantur, vel pro-

A mouentur ea, quæ in vna, atque eadem natura conueniunt. Et nihil interest, an aliquid animatum sit, an inanimatum, an corporis particeps, vel corporis expers; quia dummodo contrarium sit, contrarij subiectione, qua sibi subditur, promouetur, & resistentia ac pugna destruitur. Calorem profecto, qui corporalis est, frigus contrarium pellit, & iustitiam, quæ incorporalis est, iniustitia opposita dissipat; & quia eadem vtrique ratio inimicitie & contrarietatis inest, eodem modo pugnant, & eadem ratione de se inuicem triumphos reportant. Atque adeo eò modo, quo bella visibilia à nobis superantur, eodem inuisibilia bella superanda sunt, nisi velimus ordinem à Deo præscriptum inuertere, & nouam, quæ nobis non succedet, rationem rerum disponendam inuenire.

B Bella autem visibilia (vt iam dicere cœperamus) resistentia facta, & hostium adepta subiectione, finiuntur. Nam dum resistimus hostibus, eos stupefacimus & fatigamus; & dum fortius bellamus, eos prosternimus, atque subiicimus, quibus occisis, aut in seruitutem redactis, aut in fugam versis, optatam pacem obtinemus. Bellorum ergo spiritualium, id est, tentationum, victoria in resistentia, & pugna, & hostium subiectione consistit. Nunc igitur ad tentationes ab amicis, id est, à carne, & sensibus, & affectibus prouenientes, oculos conuertamus, & eas ipsissima mortificatione vinci manifestissimè perspiciamus. Si enim caro lasciuia postulet, & impudicitie suggestionem me tentet; quid est eam vincere, nisi eius motus opprimere, peccatum voluptatem abnegare, & ei non moribus, quæ delectent, sed flagris, & ciliciis, & ieiuniis, quæ eam doment, respondere? Si sensus, exempli gratia auditus, rumores curiosos efflagitet; quid est eum subiicere, nisi ipsum seris circumspectionis includere, & ab audiendis iis, quæ delectant, auertere? Si affectus ira ad vindictam tentatione prouocet, quid est eum prosternere, nisi me ipsum ad mansuetudinem cogete, inimico parcere, & ei pro silentio vocem, pro vituperio laudationem, & pro malo bonum erogare? Hæc autem omnia, actiones abnegationis ac mortificationis sunt; quare constat earum tentationum victoriam, quæ à sensibus & affectibus emanant, à nostra mortificatione pendere. Quare Basilius optimè internam pacem, victoriæ tentationum comitè, studio mortificationis ascribit. Quamuis nauis gubernatori, inquit, concessum non sit, tranquillitatem mari pro arbitrio & voluntate imponere; nobis tamen integrum est, vitam quietam, omnique vacantem perturbatione constituere, si nimirum internos tumultus, qui ab affectionibus externis proficisci solent, sedauerimus, & mentem iis, quæ extrinsecus accidunt, altiore constituerimus. Siquidem illi, qui nimis magnum studium, & curam in res mundi istius conferunt, tanquam volucres carnosæ frustra alas habentes, vnà cum esculentis suis deorsum trahuntur. Hæc ille. Quod & ego in illo bello Dauidis cum Absalone adumbratum aspicio. Nam qua ratione Dauid bellum illud vicit, & regno suo ereptam pacem restituit? Nonne cum propria carne, nempe cum filio, pugnano, & cum tribus suis ductis lanceis perimendo? Ita quoque & nos dum abnegatione pugnamus aduersus nosmetipsos & carnem, affligimus hostes domesticos, nimirum carnem ipsam, & eius affectus ac desideria vincimus. Forsitan autem Roboam subditum aduersum se rebellantem non vicit, quia non pugnavit. Dixit enim Semeias propheta ad Roboam, & Iudam, & Beniamin; Hæc dicit Dominus: non ascendetis, neque bellabitis contra fratres vestros filios Israel:

Basili.
oprat. 2. l.
de societate.

3. Reg.
12. 14.

4. Reg. 6.

4. Reg. 18.

2. Reg. 15.

reuertatur

reuertatur

reuertatur vir in domum suam, à me enim factum est verbum hoc.] Vnde sicut Dominus scidit regnum Israel, à regno Iudæ bellum prohibens, ita subdit carnem spiritui, bellum iubens. Qui verò pugnare noluerit, nec seipsum mortificatione domare, nunquam carnem, sensusque subiiciet. Nam & in prouerbis scriptum est: Qui delicatè à pueritia nutrit seruum suum, postea leniet eum contumacem.] Seruus autem noster, caro nostra est, cuius insultus non cohibebimus, nisi eam seueriter duritèrque tractemus. Quæ seueritas non tantum in corporali afflictione, sed multo magis in frangendis propriis voluntatibus, & appetitionibus ponenda est, quarum compressio multo magis, quàm ieiunia & vestes hirsutæ, carnis petulantiam compescit, impetûsque mortificat.

Prou. 29. 21.

Iudicum 14. 15.

Iudic. 16.

Iudic. 16. 15.

Michea 7. 5.

Si autem tentationes, non iam tanquam à primo principio, à domesticis, sed ab externis hostibus, scilicet à dæmonibus proueniant, etiam mortificatione vincendæ sunt. Dæmones quippe in tantum bella mouent, nõsque pertentant, in quantum illicita suggerunt, & per sensus, & affectus cordis nostri ad malum nos prouocant. Sicut enim Philistæi voluerunt per Daliam Samsone decipere: dicebantque ad illam: Blandire viro tuo, & suade ei, vt indicet tibi, quid significet problema; quòd si facere nolueris, incendemus te, & domum patris tui: sic dæmones per carnem nostram, tanquam per sociam nobis prædilectam, conantur rationem ad peccati consensum incitare. Dicuntque illi: Blandire viro tuo, & curato mentem tuam delinere blanditis: luge coram illa, & te infirmam, & tristem dissimula, vt propositum virtutis inlectas, & ad superfluam remissionem, in dequæ ad peccatum ibi absconditum pertrahas. Si ergo dæmones non nisi per carnem, & sensus, ac appetitus nos tentant; si hæc sunt eorum arma, quibus nos aggrediuntur, & vulnerant, iam liquet, quia eos vincimus, dum arma ista mortificatione constringimus, & nosmetipsos abnegamus. Quod & in Samsone non iam adumbratum, sed expressum videmus: qui si responsionem distulisset, & secretum suum celasset, nunquam ab iniqua muliere vinculis fuisset astrictus, & in potestatem hostium traditus. At assentitus est miser vir importunis precibus femine; Quæ dum cognouit virtutem eius esse in crinibus, vocato tonfore, crines capitis eius rasit, & ludibrio ac risui Philistinorum exposuit. Ita prorsus caro nostra à generis humani aduersariis edocta, spiritui inculcat verba mellita Dalilæ: Quomodo dicis, quòd amas me, cum animus tuus non sit mecum? Quomodo, inquam, me carnem tuam agnoscis, quam nemo vniquam odio habuit, si portas meorum sensuum claudis, si nunquam meis desideris acquiescis, si quotidie me verberibus domas, & laborare, ieiunare, & vigilare compellis. O homo non audias eam, ne te credas ei: quia meretrix est, non sponsa fidelis, & crines tuos, in quibus inest fortitudo, id est, sanctas cogitationes, & pia proposita, auferet, atque malorum desideriorum vinculis illigatum hostibus interficiendum tradet. Audi Michæam dicentem: Nolite credere amico, & nolite confidere in duce: ab ea, quæ dormit in sinu tuo, custodi claustra oris tui. Non ergo corpori tuo credas voluptuosa poscenti, ne fidas carni tuæ suauia & mollia postulant; quia veluti sploratrix aduersariorum est, nihil aliud quærens, nisi per suas voluptates humani generis hostibus te committere. Vt itaque tentationes vincamus ab externis aduersariis exortas, domesticus hostis abnegatione vincendus est, sine cuius auxilio neminem spirituales nequitie prostrant. Et quidem id in illis duobus

A bellis supra memoratis figuratum est. Nam & rex Israel visus est à populo cilicium gerens, quo putabat à se Syria regem auertere, & Ezechias [opertus est sacco] vt Senacheribum à se fugaret. An reges seipos affligentes reipublicæ hostes affligunt, atque deficiunt? Ita certè: quoniam sui mortificatione Dominum placant, cuius est, eos hostibus tradere, vel ab hostibus liberare. Multo ergo magis nos victoriam de diabolo consequemur, si carnem nostram doinuerimus, & proprias voluntates confrigerimus, quo & arma eius diripimus, in quibus confidebat, & Dominum in adiutorem vocamus.

4. Reg. 6. 30. 4. Reg. 19. 1.

B Vniuersæ itaque tentationes, siue ab extraneo, siue à domestico hoste procedant, mortificatione vincuntur, & abnegatione superantur. Quare Dominus Ecclesiæ suæ, singulisque fidelibus arma conuenientia ad pugnandum dedit, & virtutem, ac fortitudinem ad dimicandum attribuit. Ideo in Canticis canticorum Ecclesiæ collum turri munitissimæ comparatur. Sicut turris David collum tuum, quæ edificata est cum propugnaculis: mille dypei pendent ex ea, omnis armatura fortium. Nam si collum, vt aliqui volunt, non tam eam corporis partem, quæ caput sustentat, quàm totius corporis staturam proceram, erectamque significat, quinam dicentur hoc collum coagmentare nisi iusti, in quorum iustitia, & sanctitate Ecclesiæ est altitudo ac proceritas collocata? A qua interpretatione non multum distonit Gregorius; qui per Ecclesiæ collum sanctos prædicatores intelligit. Conuenit autem omnibus sanctis perfectio turris Davidis, quæ, vt notauit Ambrosius, facta est, vt subsidio esset, pariter & decori. Subsidio, vt quæ ex ea hostem aspiceret, & expelleret: decori vero, quia ita edificata erat, vt non solum inter humilia, sed etiam inter excelsa superemineret. Ita & iusti in Ecclesia subsidio sunt, quoniam eam oratione & exemplo tuerunt; & decori, quoniam vitæ pulchritudine hanc Dei ciuitatem, quæ adhuc in terris militat, decenter exornant. Hi turri comparantur, ex qua dypei, & aliorum generum arma dependent, quia videlicet ad eos pertinet clypeo, & armis, id est, auxiliis gratiæ sibi donatis diabolo resistere, aduersus proprios sensus affectusque pugnare; quorum prauis motibus diabolus ipsos adoritur: & se in debito officio continere. Pugnare enim aduersus diabolum; non est illum ense materiali percutere, sed quemque semetipsum mortificationis gladio ferire: non illum occidere, qui (quod ad naturam attinet) immortalis est, sed semetipsum mortificare: non est illum in carcerem conicere, aut compedibus carnisque constingere, sed proprias concupiscentias abnegatione cohibere. His ille pugnat aduersus hominem; hi affectus prauis sunt milites, ex quibus eius exercitus coalescit, atque constatur, quibus victis, statim ipse victus, & confusus abscedit. Sit igitur iustus turris munitissima, quam licet hostes cingant, licet machinis & tormentis oppugnent, nunquam tamen per consensum in malum sibi subiiciant. Iustus pulchritudo non in mensis; non in mollibus subsellis, non in auleis, & aliis similibus, quæ regem pacificum decet; sed in clypeis, in galeis, in lanceis, & in omni armorum genere posita censeatur. Iis armis, quibus abnegationis actus signamus, satis propinquos habet hostes, quos vulneret. Nam oculi hostes sunt, & aures, & manus, & cogitationes, & desideria in precordiis abscondita, quæ in aliquid illicitum properantia pro diabolo belligerantur, eumque nituntur facere miseri hominis possessorem. Sed si homo contrariis istos hostes abnegatione vincat, atque cohibeat, tentationes vincet; quæ nihil aliud sunt, quàm isti

Cant. 4. 4.

Greg. 16.

Ambr. 1. 11.

Ephes. 6.
13.

Anselm.

Psal. 17.
40.Psal. 121.
7.Psal. 28.
10.Ricard. ad
eundem
Psal.

motus aduersus Dei legem insurgentes, & fugatis, ac prostratis hostibus, letus & pacatus exister. Quod profecto non sicut Paulus, dicens: Accipite armaturam Dei, ut possitis resistere in die malo, & in omnibus perfecti stare.] Non dico, ait, ut arma carnis, sed arma spiritus assumatis, ea verò sunt ieiunia, abstinentia, mundi contemptio, & ea, quæ molesta sunt carni, quibus Deus apparet in carne aduersus diabolum processit armatus. His armis in die malo, id est, in die tentationis, ut exponit Anselmus, tentationibus insurgentibus resistetis. Inde autem quid sequetur? Certè, ut in omnibus virtutibus perfecti stetis; Id est, ut cunctarum virtutum perfectione ditati iam ea pace fruamini, quam, si non omne bellum deserit, at infirma bella, quæ facili negotio vincantur, & cum pusilla molestia turbent.

Quia ergo omnis victoria nostra, qua à tentationibus liberamur, & mentis tranquillitatem consequimur, ex abnegatione dependet, ideo in scripturis sanctis primò nobis virtus ad pugandum, robur ad vincendum nos ipsos, & postea pax mentis, tranquillitasque promittitur. Vnde sanctus Dauid: Præcinxisti me virtute ad bellum, & supplantasti insurgentes in me factus me. Et inimicos meos dedisti mihi dorsum, & odientes me disperdidisti.] Sine virtute enim ad bellum, quo affectiones nostras vincamus, nunquam hostes nostros his affectionibus pro armis vtentes, supplantabimus, neque eos à nobis victos repellemus. Et iterum: Fiat pax in virtute tua, & abundantia in turribus, ac propugnaculis Ecclesiæ, hoc est, in iustis hominibus ex virtute progeniat: quia nisi præcedat virtus ad pugandum, & ad domandos iniustitiam hostes, nunquam pax optata succedet. Atque alibi: Dominus virtutem populo suo dabit: Dominus benedicet populo suo in pace.] Optimus ordo, & generaliter in diuina prouidentia seruatus. Primò dat virtutem eximiam & excelsum, quæ potens sit hostes proteruos & implacabiles sternere, & post illam non quasi in sudario custoditam, sed multis, & assiduis operibus abnegationis applicitam, tandem pacis nos benedictione multiplicat. Videre, inquit Ricardus Victorinus, & attendite diuinæ donationis ordinem. Daturus populo suo Dominus virtutem, & pacem, prius dat virtutem, & postea pacem. Habet namque aduersarios innumeros populus iste Dei; & quod adhuc grauius est, inimici eorum fortissimi: Opus ergo habent virtute & fortitudine magna, contra quos iugi sollicitudine vigilat tot aduersariorum tam periniqua constantia. Vultis autem audire qualem, & quantam virtutem eis eorum dux promittat; ita tamen si eius præcepta mandataque custodiant? Persequemini, inquit, inimicos vestros, & corruent coram vobis. Persequantur quinque de vobis centum alienos, & centum de vobis decem millia. Cadent inimici in conspectu vestro, gladio. Parum est hoc, audi adhuc aliquid maius de huius regis militibus, quorum vnus persequitur mille, & duo fugant decem millia.] Hæc ille. Optima quidem obseruatio, & nobis perutilis, ut nunquam pacem adipisci sine virtute queramus. Sine ea, inquam, virtute, qua domesticos hostes, carnem, & sensus ad malum pronos, & affectus inordinatos subiciamus. Dum enim hos vincimus, demones quoque externos aduersarios prosternimus, qui nihil in nos possunt, nisi aliquis domesticus hostis illis faueat, & sua importunitate, aut dolo illis ianuam nostri consensus aperiat. Velle autem sine virtute animæ pacem, & sine mortificatione victoriam, est, ac si quis miles

velit fortissimos hostes dormiendo perimere, aut illis arma & alimenta ministrando, de ipsis victoriam comparare. Quod fieri non posse illa verba Augustini declarant: Non est pax, vbi non est subiectio repugnantium.] Qui autem non subicit hostes repugnantibus sibi, sed subditur illis, velut feruus, & fouet illos, ut acrius insurgant, & pertinacius rebellet, quomodo pacem consequetur? Patet, o frater, tentationes carnis, & corpus tuum non abstinentia domas, sed cibus ingurgitas; non cilicio & verberibus crucias, sed mollibus indumentis circumdas; non oculos ab alienæ pulchritudinis aspectu tollis, sed eos per quæque pulchra, & illicita vagari permittis: quam ratione pacem inuenies? Superbiæ, & ambitionis impugnatione tentaris, & nunquam in animum indacis, ut plausus hominum fugias, ut in ministerio humili te contineas, ut defectus naturales coram fratribus, mortificationis causa, aliquando manifestes, ingenium verò, & eloquentiam, ceteraque dotes ad breue tempus abscondas, & quoniam modo pacem assequeris? Quare igitur prius virtutem, ut contingat tibi pax: abnega te ipsum, ut mentis tranquillitatem, & victoriam tentationis accipias. Quia nemo sine pugna vicit, sine bello ad pacem peruenit, & sine subiectione, aut morte hostium suorum victoriam vnquam reportauit.

Ang. lib.
de ciuit.
Dei.

Mortificatione virtutes acquiri.

CAPVT X.

UNC, quanti momenti sit mortificatio ad vniuersas virtutes acquirendas, explicandum est, quarum acquisitio multo magis, quam aliqui fortasse putant, ab hoc abnegationis studio dependet. Nam si ipsi existimant, mortificationem esse instrumentum vnum ex multis ad assequendas virtutes, nos putamus instrumentum esse præcipuum, sine quo reliqua huic negotio adhibita nihil omnino posse efficere, nec minimum virtutis alicuius gradum generare. Id autem manifestè constat ex ipsa natura virtutum, quarum aliqua ad efferendam naturam nostram data sunt, ad eas supernaturales actiones, quas solo adiumento naturali præstare non potest: alia verò ad ipsam naturam humanam in mortalibus actionibus dirigendam, omnemque carum prauitatem ablegandam. Primi generis sunt virtutes Theologicæ, & alia supernaturales infusæ, quatum munus est, mentem suauiter ad actiones naturam excedentes erigere. Secundi verò generis sunt virtutes morales, quarum est vires nostras ipsa perficere, ut sine difficultate bonum opus faciant, neque ab æquo & iusto deslectant. Et si bene inspicimus, omnis virtus, quæcumque illa sit, naturam prauis actibus & imperfectis spoliatur, & ad aliquid altum, excelsumque sustollit: cum semper ipsa bonum & perfectum petat, quod nobis comparatum, superius, & altius esse cognoscitur. Omnis ergo virtutis actio aut malum, & imperfectum reiecit, aut bonum naturæ nostræ corruptæ difficile exercet. Cum autem virtus illis actionibus acquiritur, quibus ipsa conseruatur, & crescit, & ad quas animum studiosum inclinatur, relinquatur acquisitionem cuiuscumque virtutis in his duobus actionibus generibus, scilicet in mali nobis delectabilis fuga & reiectione, & in boni nobis difficilis executione consistere. Loquamur